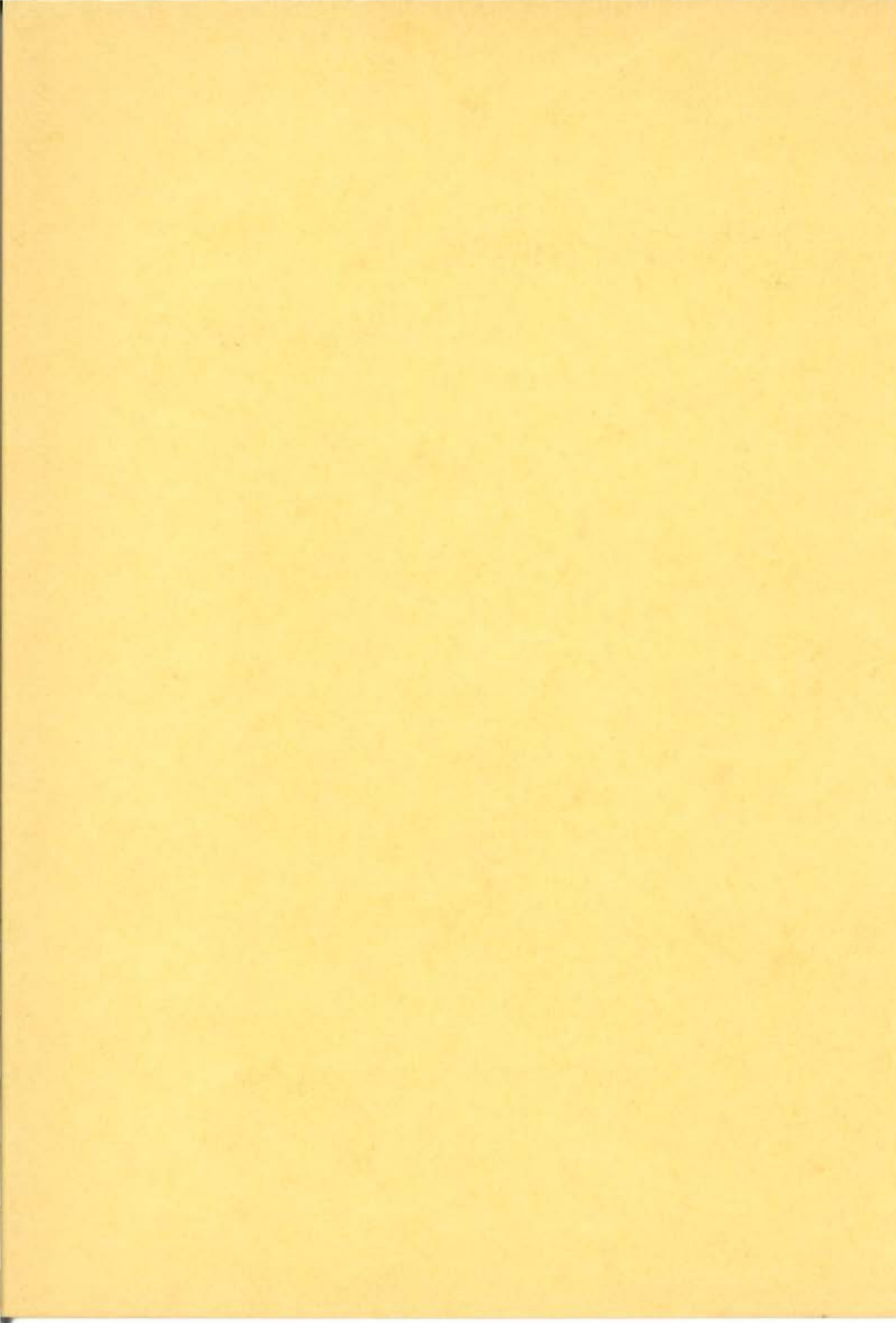

Sunrise

ARTIKELNREEKS

Theosophical University Press, Pasadena, Calif.

S U N R I S E
-artikelenreeks.-

No. 32

Mei 1961.

INHOUD:

Het Jaargetijde der Belofte

Jeugd Dromen

Rondetafel

De Vlam van Broederschap.

-O-O-O-

1911

1912

1913

1914

HET JAARGETIJD DER BELOFTE.

Het zou maar van weinig waardering getuigen voor de aarde, waarop wij leven, als wij niet met eerbied en in religieuze zin zouden achtslaan op de jaarlijkse terugkeer der bloemen. Want zij zijn één manifestatie van het geloof in het Schone. Men kan nu wel zeggen dat de natuur geen esthetische oogmerken heeft; dat alles alleen op praktisch nut is ingesteld, zoals bloemen die hun waar aanprijzen aan voorbij vliegende bijen en vlinders, "Hier is honing voor jullie!" om zo het stuifmeel op voordelige manier vervoerd te krijgen. Maar de natuur vermag evenzeer door het afschrikwekkende te boeien - en de mens ook, naar het schijnt. Ik voor mij geloof liever, dat er iets goddelijks in het hart der dingen is, dat overeenkomt met de kleur en de geur van de roos en het viooltje; en dat dit goddelijk iets elk jaar, elke lente naar buiten treedt om zich te manifesteren. Dan barsten de bloemen uit hun knoppen en wordt de meest volmaakte schoonheid voor ons werkelijkheid.

Van oudsher hebben mensen, die vaak dichter bij de natuur leefden dan wij, in dit jaarlijks verschijnsel een geestelijk gebeuren gezien. Zij meenden, dat er diepe innerlijke overeenkomsten bestaan tussen dat wat in de schoonheid der bloemen tot uitdrukking komt en wat zich uit in de menselijke ziel. Zij begrepen, dat men de mens en het heelal niet los van elkaar kan beschouwen; dat alle dingen, de mensen inbegrepen, als het ware

bladeren van één boom zijn, de manifestatie van één geestelijke essentie. Alle verheven schoonheid, die de natuur tentoonspreidt in zonsopgang en zonsondergang, in bergen en zeeën en in de talloze bloesems, kan ook door de mens tot uitdrukking komen als goddelijke eigenschappen in zijn hart en ziel. Wij kweken volmaakte rozen, bloesems zonder enige onvolkomenheid, op zichzelf een wereld van schoonheid en volmaking; wij zouden er niets aan kunnen toevoegen of ervan afnemen, want ze zijn als openbaringen uit een Gouden Eeuw. Maar wat te denken van onszelf? Waarom zouden we niet wedijveren met de rozen en mededogen, moed en edelmoedigheid betonen zoals zij hun geur en kleur verspreiden en ons leven even volmaakt ordenen als zij hun bloemblaadjes?

Een allegorie, zult U zeggen, niet anders dan beeldspraak? Neen, dat is het niet; wel een poging om met armzalige woorden een geestelijk feit weer te geven. De banden tussen onszelf en de natuur zijn veel nauwer dan we denken en de schoonheid buiten ons is een bevestiging van de mogelijkheden in onszelf. Het verschil tussen ons en de bloemen is dat hun bloesem rechtstreeks uit het hart van de natuur komt, ongehinderd door eerzucht en ongedwongen. Wij daarentegen laten verstandelijke overwegingen, valse voorwendsels en onbeheerste verlangens tussen ons en de achter alles liggende Werkelijkheid komen. Wij zijn tweedehands openbaringen van Glorie, die als ze door ons heen straalt, de sporen draagt van onze menselijke tekortkomingen en halsstarrigheid. Toch ligt het baken van onze hoop, het doel van onze evolutie binnen in ons; wij kunnen het het Goede of het Ware of het Schone noemen.

Een grote dorst naar het Schone is ons aangeboren; stilzitten bevredigt ons niet; voortdurend streven we en zoeken we naar we weten niet wat. We achtervolgen het als een stoffelijk lokaas en

dat brengt ons verdriet en teleurstelling en tenslotte beseffen we dat het Schone daarin niet te vinden is. Wij zoeken het als het voorwerp van onze eêrzucht, in het streven naar macht en heerschappij; en als deze verworven zijn, worden ze tot niets in onze handen. Macht en bijval brengen ons vrede noch geluk en we zien dat het brandende Vuur nog ver van ons is verwijderd. Maar hoe kunnen we deze wereld verlaten voordat we datgene hebben gevonden, waarvoor we hierheen zijn gezonden? Waarom zouden we verder dan de sterren reizen op zoek naar water dat we uit onze eigen dorpspomp kunnen putten? Wij verlangen naar de waarheid, die schoonheid is, maar het geheim ligt diep in ons eigen hart, waar zich de bron der geestelijke wereld bevindt; en als we haar daar vinden, zullen we op onze eigen menselijke manier nog volmaakter zijn dan de bloemen.

De bloemen blijven ons eeuwig herinneren aan deze verheven mogelijkheden. De roos of de tulp zijn koning in een klein koninkrijk, waar geen wetten worden geschonden en niets de rust verstoort. Wij daarentegen zijn losbandige burgers in een enorm grote anarchistische republiek, waar de sterksten de buit binnenhalen. Hartstocht, hebzucht en zelfzucht beroven ons van onze vrijheid; en niet voor wij deze hebben onderdrukt en onze ziel de soevereiniteit schenken, kan ware grootheid ons deel worden. Ik spreek natuurlijk over de republiek in ons en over de anarchie, die al te vaak in de individuele mens bestaat. Ondertussen is de aanwezigheid der bloemen als een teken voor ons, de brug tussen het Goddelijke dat wij zoeken en onszelf; en zij herinneren er ons aan dat het zoeken naar Schoonheid nooit moet worden opgegeven en dat zij tenslotte door ons zal worden gevonden.

Hoe nauw is deze gedachte verbonden met de Opstanding, want het is dit Zoeken naar het Schone dat ons telkens weer terugvoert naar het leven en

dat ons niet wil toevertrouwen aan het graf. De lente is de tijd, waarin de natuur ons met schoonheid overstelpt en vanuit elke bloesem de wereld toeroept: "Ik ben de Opstanding en het Leven". De natuur zelf heiligde dit jaargetijde; ze tooit zich voor haar werk met al de majesteit van haar bloemen en op bergen en in dalen, ja uit de ganse tuin van moeder aarde straalt de Opstanding ons tegen. Want ze is geen leer, geen dogma; ze is het leven zelf, dat onverwoestbaar is, dat verslagen werd, maar niettemin leeft!

Het is geen wonder, dat alle volkeren in de oudheid dit feest vierden; het is zo oud als de menselijke geest en even universeel. De dood maakt plaats voor het leven; de koude winter voor de stralende lente. Het groen en de schoonheid der wereld, die stierf met de vorst en de sneeuw van December, hadden zich slechts aan het oog onttrokken; zij waren niet dood, doch sliepen. Met haar lach brengt de natuur als de tijd daar is hen weer tot leven en dan is het lente. De geschiedenis leert ons dezelfde les: grote naties, de voorvechters in hun eeuw van beschaving, gaan ten onder en verdwijnen. Toch sterven beschavingen niet; zij komen elders weer op, bloeien in verre streken en vergeten wie hun voorgangers waren.

Vreemd genoeg heeft het Engelse woord "Easter"(x) geen Christelijke betekenis; het komt van het Ostarâ of de lenteviering der oude Gothische volkeren. Ook de Grieken hadden hun Anthesteria, hun Bloemenfeesten in de lente en zij kenden de bekoorlijke legende van Persephone, dochter van Demeter, die bloemen plukte in de weide, toen Pluto, Koning der Onderwereld, haar schaakte opdat ze Koningin in Hades zou zijn. Maar elk jaar keert ze naar de aarde terug en dan worden de

(x) Ons "Pasen" komt van het Hebreeuwse woord Pascha. Vert.

weiden opnieuw met kleuren getooid. De Romeinen vierden hun Feest van Flora op de 8e Mei. Alle westerse volkeren zagen deze tijd als het seizoen van belofte, vervuld van de zekerheid over de onverwoestbaarheid van het leven van de ziel. Dezelfde gedachte ligt ten grondslag aan de bloemenfeesten in het Oosten. De kersenbloesem, de nationale bloem van het oude Japan, die als een regen van lichte zuiverheid neerdwarrelt, duidt op dezelfde waarheid: dat Schoonheid eeuwig is, een geestelijke eigenschap verborgen in de ziel, wier verschijningsvormen steeds veranderen, maar wier werkelijk wezen immer blijft voortbestaan.

Ik geloof dat het Christendom nooit zijn ware plaats en waardigheid zal krijgen voor wij de universaliteit herkennen van de symboliek die er in te vinden is. Wanneer wij het beperken door er een exclusief karakter aan te geven en het klein maken door dogma's, doen wij zijn geestelijke waarde te niet. Het is dwaas te menen, dat de Wet het alleen bezit is van een klein volk in één klein hoekje van de wereld, want stellig heeft de Goddelijke Geest in elk land en in elke eeuw zijn gezanten gehad en alle godsdiensten kwamen oorspronkelijk uit die Goddelijkheid voort. De Grieken, Romeinen, Kelten en Scandinaviërs, de Oude Amerikanen en de volkeren van India, Perzië en China waren allen gelijk het Uitverkoren Volk; aan allen waren de grootse Openbaringen der Waarheid gegeven. Hoe dwaas te denken dat het anders was! Het Licht schijnt op ieder mens; die ter wereld komt - dit is de verklaring van de Bijbel zelf, dat de Waarheid niet aan één secte of geloof alleen toebehoort, want het Goddelijke ligt diep in het hart van allen. Als het niet zo was, zouden we verdorren en sterven, zoals de tak van een boom waarin het sap niet kan stromen.

De enige betekenis die elke godsdienst heeft schuilt in wat ze kan doen om te helpen van de wereld een betere plaats te maken om te leven; en dat

ze anderen kan helpen komt doordat haar symboliek en haar leringen - althans het zuivere, niet door de kerk beheerste deel ervan - universeel zijn en zo oud als de bergen. En nergens heeft de universaliteit van het Christendom een beter bewijs gevonden dan in de viering van Pasen. De eerste Christenen maakten van het oude heidense feest - en ik wenste wel dat we aan het edele woord Heiden volledig recht konden doen en het konden horen in zijn volle schoonheid: want Plato en Socrates, Confucius en de Buddha waren heidenen - zij maakten van het oude heidense feest van Flora, van Persephone, van Ostarâ, van bloemen en Opstanding, een plechtigheid van de vroeg Christelijke Kerk. Dat deden ze omdat het een feit in de natuur voorstelde, toen zo goed als nu en altijd "een uiterlijk en zichtbaar teken van een innerlijke en geestelijke gratie".

De natuur verkondigt in haar lentestemming elk jaar opnieuw de Opstanding en het leven; en wij maken deel uit van die natuur - vaak een afgescheiden deel, geïsoleerd en eenzaam, afgesloten naar wij menen van de grote geestelijke en natuurlijke stromen om ons heen. Hoe noodzakelijk maakt deze waan der afgescheidenheid het dat wij ons in die periode van uitbundigheid, meer tot onze Moeder Aarde keren! Hoe heilzaam zou het zijn deel te hebben aan haar vreugdevolle stemmingen en te tonen dat ook wij, onze afdwalingen ten spijt, in Schoonheid en Vreugde geloven en dat wij deze eenmaal zullen verwezenlijken!

-Kenneth Morris

vertaald uit:
Sunrise April 1961.

JEUGD DROMEN.

Onder de titel "Calling Cloud 9: Dream on, Son" (Oproep voor wolk No:9: Droom maar verder, jongen) verscheen onlangs een artikel in de Los Angeles Times. Daarin spreekt John Barnes de gedachte uit, dat de kleine jongen achter in de klas, die in dromen verzonken was, toen hem de nuchtere vraag werd gesteld "hoeveel is twee maal twee", wel tijdelijk in de conventionele wereld om hem heen wordt "vermist", maar dat niet te zeggen is waartoe zijn rijke verbeeldingskracht hem nog eens zal brengen. Er is natuurlijk voor alles een tijd en een plaats en het zou onduldbaar zijn voor de gewetensvolle onderwijzer, als de meerderheid van de kinderen, in plaats van de gebruikelijke uitzondering, naar droomland uitweken, terwijl hun arme leermeesters hun best doen hen de verplichte kennis bij te brengen. Het onderricht op school is natuurlijk noodzakelijk voor de training en oefening van het verstand en voor het verwerven van kennis en bekwaamheden op velerlei gebied; maar betekenen alleen de verstandelijke vorderingen een afdoende oplossing van het probleem van voorbereiding van onze jeugd op de toekomst? Heeft twee maal twee enige zin als deze kennis wordt vergaard ten koste van meer wezenlijke belangen?

De druk van deze mechanistische eeuw en de daarmee gepaard gaande sceptische en materialistische levensopvatting, beginnen ons parten te spelen en ernstige denkers doen hun best een tegen-actie te ontketenen. Leidende opvoedkundigen zeggen "Verhaast de volwassenheid niet; kinderen moeten tijd hebben om te dromen". Wie zullen de grote denkers, artiesten en uitvinders van de toekomst zijn als de kinderen van deze generatie zo in beslag worden genomen en als marionetten aan het werk worden

gezet, dat er geen rustig ogenblik voor hen overblijft zich te verliezen in hun jeugdromen, of de kostbare momenten te genieten van het kind zijn, van het ontdekken van de wereld met hun eigen ogen en het gadeslaan van de natuur om hen heen op hun eenvoudige intuïtieve manier?

Het is een vreemde paradox dat in een eeuw, waarin met jonge mensen meer rekening wordt gehouden dan misschien ooit tevoren in de geschiedenis het geval is geweest, zij toch mensen nodig hebben, die hen beschermen en hen helpen hun recht te handhaven zichzelf te zijn, vrij om hun aangeboren verbeeldingskracht tot ontwikkeling te brengen. Ons denken is zo verward geworden dat we hen verkeerdelijk teveel van alles geven: te veel aandacht, te veel werk, te veel materiële dingen en zo lopen we het risico dat we op die manier het hart van de jeugd in het gedrang brengen.

Ter verdediging van het standpunt van het kind verscheen in het Januari nummer van Today's Health een veelbetekenend artikel. Onder de titel "Geef onze kinderen de tijd zich te verbazen" schreef Dr. Willard Abraham van de afdeling Bijzondere Opvoeding van de Universiteit van de Staat Arizona:

"We geven onze kinderen alles - behalve tijd. Maar al te zelden zien wij kinderen op de grond zitten, met de voeten in het koele vochtige gras. Te zelden zien wij hen in aandacht verzonken voor een mierenhoop, de schoonheid van een bloem, de ingewikkelde bouw van een cocon en andere wonderen der natuur waar zij dichterbij staan dan wij - 50 of 100 centimeters dichterbij en twintig of dertig jaar."

Verder zegt hij dat daar veel volwassenen de stilte of de eenzaamheid vrezen en daarom hun onrust en onzekerheid verdringen met een nimmer eindigende activiteit, ze van onze jonge mensen hetzelfde verwachten.

In één opzicht zijn de kinderen van thans geheel anders dan die van 30 of 50 jaar geleden. Zij zijn zich meer bewust van de wereld om hen heen. Klaarblijkelijk zijn zij in deze eeuw geboren omdat zij er thuis horen en over de middelen beschikken zich te handhaven, als zij daarvoor de kans krijgen. Maar hoe vroegrijp ze misschien in bepaalde opzichten ook zijn, toch hebben zij tijd nodig voor hun natuurlijke groei en voor het leren kennen van de vrijheden die het privilege van de jeugd zijn, het heilige van het heilige, waar de beperkingen van volwassenen geen toegang hebben, wat ook de omstandigheden zijn. Kinderen hebben hun eigen innerlijk leven, een toestand van bewustzijn verdeeld over twee werelden, de denkbeeldige en de zogenaamde 'werkelijke', waar het mogelijke en onmogelijke op verrukkelijke en argeloze wijze worden vermengd.

De grote bekoring van de jeugd ligt in hun speelsheid, die nooit ten volle kan worden begrepen of geanalyseerd met het verstand alleen. Kinderen behoren de regen, de sterren en alle schepselen toe. Soms zijn zij even veranderlijk als de wind of even stralend als de zon. In hun wereld spelen reuzen en elfen, geesten en kabouters, draken en heksen een rol en zij accepteren zonder meer dat het heelal leeft. Zij zijn onlogisch, inconsequent, lastig; openhartig, belangstellend, aantrekkelijk; een boeiende mengeling van engel en demon. Maar daarenboven zijn zij verstandig doordat ze een soort ziele-wijsheid of herinnering uit het verleden bezitten. Het is deze ziele-hoedanigheid, die tot uitdrukking komt in hun verbeeldingskracht en gedachten, die onthult met welk een rijke erfenis zij zijn geboren en die niet alleen een verklaring geeft van de grote verschillen in temperament, karaktertrekken en hun vermogens in het algemeen zoals die zich al op jonge leeftijd openbaren, maar ook van de diepe gedachten waaraan zij op spontane wijze uiting geven en hun

scherpzinnige vragen waarop 's werelds grootste geesten zelden een antwoord kunnen geven.

Laten we enkele van deze gedachten eens nader bezien. Een vierjarig kind, dat haar moeder ervan probeerde te overtuigen dat ze best later naar bed kon, zei: "Maar van binnen ben ik oud, Mammie. Alleen mijn huid is jong". Een achtjarige jongen drukte zich na het horen van de 23e psalm aldus uit: "Ik denk dat de Heer een Groot Wezen is, die als huis een mooie stralende ster heeft temidden van de miljoenen sterren van de Melkweg. Deze ster is anders dan alle anderen omdat hij onzichtbaar is en hij beschermt alle mensen op aarde dag en nacht." Een meisje, dat haar ouders hoorde praten over de dood van een vriend, vroeg: "Maar is het niet heel natuurlijk om dood te gaan? Hoe moet er anders een einde komen aan het leven?" Als onze kinderen deze prachtige opvatting hebben van Goddelijke bescherming en aan de dood op even eenvoudige wijze denken als aan het geboren worden, moeten wij dan proberen hen onze kleine, sectarische inzichten op te dringen en hen vrees bijbrengen die ze nu niet kennen?

De vragen van kinderen zijn even leerzaam - ik denk niet in de eerste plaats aan de vele vragen die in de "vragenbus"periode van het opgroeiende kind als een lawine over ons worden uitgestort - maar aan die vragen die spontaan opkomen wanneer het kind zich een moment ergens in verdiept: "Zijn er zonnen groter en stralender dan onze zon?" "Bereiken mijn gedachten de sterren?" "Kunnen bloemen praten?"

Het vermogen der verbeelding is niet alleen een kenmerk van de jeugd; het is de 'vonk' die de mens van de dieren onderscheidt. "Elke hond kan van een biefstuk genieten. Alleen een mens kan van een viooltje genieten", zei Frank Pakit. Ruland omschreef de verbeeldingskracht als de "ster in de mens"; Dugald Stewart noemt haar "de grote bron van mense-

lijke activiteit, en de belangrijkste bron van menselijke verbetering". En volgens Joubert is de "verbeelding het oog van de ziel". Dit vermogen is dus van doorslaggevende betekenis want het is geworteld in het onvernietigbare bewustzijn van de mens. Wanneer het in toom wordt gehouden en wordt verrijkt door een beheerste en open geest, kan het een van de edelste creatieve vermogens van de menselijke geest worden - het sterkste wapen tegen de vijandelijke krachten die onze wereld bedreigen.

De toekomst van de mens hangt af van het succes waarmee geestelijke beginselen in de opvoeding van onze kinderen, thuis en op school, worden toegepast. Het is een grote verantwoordelijkheid en het is een onderwerp geworden waarover de meningen ernstig zijn verdeeld - wat goed is want onze ergste problemen ontstaan omdat wij proberen vaste regels op te stellen en op dogmatische wijze onze beperkingen als volwassenen en onze mentale vooroordelen op het plastisch bewustzijn van onze jeugd willen afdrukken. Ware opvoeding, dat wil zeggen het naar buiten brengen van de latente innerlijke vermogens van een kind, moet altijd een veranderend, groeiend proces zijn, wil het aan de behoeften van een zich ontwikkelende mensheid voldoen. Emerson zei: "Behoed zijn natuur en wapen hem met die kennis die bij hem past". De opvoeding van kinderen is dus een individuele aangelegenheid en als ouders vertrouwen zouden hebben in hun eigen intuïtie en oordeel, zal hun kind niet zo gauw het risico lopen zijn eigen wezen te verliezen doordat hij naar het model van ieder ander wordt gevormd. Maar wie is "ieder ander" eigenlijk?

Deskundigen op het gebied van de psychologie zijn de eersten, die een breder standpunt innemen en beseffen dat er geen absolute regels kunnen worden opgesteld. Het is de massa die van haar bevindingen dogma's maakt en het geluk van jonge mensen vaak

in gevaar brengt. Het begaafde kind, dat altijd als buitenbeentje werd beschouwd, wordt nu geholpen al zijn mogelijkheden tot ontplooiing te brengen. Maar ook hier zijn vergelijkingen gevaarlijk, want een ogenschijnlijk traag kind of achterblijver kan later het talentvolle kind overtreffen wat degelijkheid van karakter betreft. Per slot van rekening is het I.Q (intelligentie quotient) stellig niet de volledige maatstaf van een mens. Er is ook intelligentie voor nodig om een misdadiger te zijn. Veel kinderen zijn gauw ontmoedigd, maar een helpend vertrouwen in hun mogelijkheden, zelfs bij de minstbelovende, kan wonderen doen. Er zijn nog steeds heel wat onbekende quotienten in het menselijk bewustzijn, heel wat soorten intelligentie en talenten, die niet gemakkelijk worden getoetst of gemeten. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien van het schepend vermogen en oorspronkelijkheid. Er bestaat ook nog een I.W. of Ik Wil quotient dat verband houdt met de wilskracht en het ingeboren karakter van een kind en dit kan uiteindelijk van veel groter betekenis zijn dan het I.Q., dat als een veranderlijke factor wordt beschouwd.

Zoals met zoveel dingen het geval is gaat het ook hier om de vraag waar de klemtoon ligt. De opvoeding van de jeugd kan variëren van een drill-systeem tot een poging de geest te doen ontwaken; van het bederven van de eetlust door een overstelpende hoeveelheid feitenmateriaal tot het prikkelen van de honger naar hogere kennis. Waarschijnlijk is de meest onmisbare eigenschap voor een volwassene aan wie de leiding van kinderen is toevertrouwd, soepelheid. Dit is iets dat moeilijk te verkrijgen is en veel hangt af van de wijze waarop aandacht aan het kind wordt gegeven en van de aard van de discipline. Maar hoe zouden wij met wijsheid leiding kunnen geven aan de jeugd, als we de noodzaak van zelf-discipline in ons eigen

leven niet inzien.

Wat de invloed van volwassenen op kinderen ook is, het heeft geen zin de gevolgen of de belangrijkheid van de relatie met volwassenen te overdrijven. Het is natuurlijk waar, dat een ruwe of onbillijke behandeling in de jeugd lidtekens achterlaat, die tot gevolg kunnen hebben dat een lange en pijnlijke strijd moet worden gestreden om opnieuw vertrouwen in het leven te krijgen. Maar wanneer tucht op juiste en vriendelijke wijze wordt toegepast, kunnen innerlijke kracht en zekerheid wortel schieten. Niettemin is het karakter van het kind zelf dat bepaalt of het een waardevol individu zal worden of niet, en een succes in dien zin dat het beste er van wordt gemaakt.

Het samengaan van volwassenen en kinderen kan een zeer waardevolle uitwisseling betekenen wanneer daaraan echte sympathie ten grondslag ligt. We kunnen veel leren van kinderen, want zij zijn in den ware zin des woords als ongecultiveerde, ongeverniste miniaturen van onszelf, waarin wij onze eigen zwakheden en onze eigen kracht zien, zonder dat de ware aard ervan wordt gecamoufleerd door een verdedigingsapparaat zoals volwassenen die hebben. Wat is onplezieriger dan een naar, verwend of zelfzuchtig kind? Wat is, aan de andere kant, meer vertrouwenwekkend dan het impulsieve, ongedwongen gebaar van een kind, dat een bosje bloemen voor U heeft geplukt waaraan zich nauwelijks stengels bevinden?

Wat een volwassene op constructieve wijze voor een kind kan doen is inderdaad van velerlei aard. Het ideaal is misschien een combinatie van een harmonieus gelukkig tehuis en een schoolprogramma, dat echt enthousiasme voor leren wekt. Door het voorhouden van hoge idealen en gedachten, door het voorbeeld, door veel te lezen en het volgen van de weg die zijn eigen belangstelling hem wijst, kan een kind met een gezond karakter veel in de wereld bijdragen. Bovenal moeten wij in hem geloven.

Alleen als we een ruim standpunt innemen en het leven in zijn volheid zien, kunnen we de individuele fasen in het juiste perspectief begrijpen. De volwassenheid moet de bloeiperiode van de jeugd zijn en de ouderdom de rijke, volledige expressie van het totaal aan levenservaringen, zoals onvermijdelijk de zomer volgt op het uitbotten in de lente en de herfst de oogst betekent van de bloeitijd van de zomer.

Is het dan niet logisch dat de gevoelens en gedachten van de jeugd een plaats behoren te hebben in de volledig ontwikkelde mens? In plaats dat ze worden teruggedrongen of teniet gedaan kunnen ze misschien worden aangemoedigd in diepte van begrip en bewustzijn te rijpen. Ongetwijfeld zijn alle facetten van het menselijk bestaan noodzakelijk en houden ze met elkaar verband. De vleugels van de jeugd behoeven niet te worden gekortwiekt, maar als zij de tijd en ruimte krijgen zich te ontwikkelen kunnen zij door het gebruik sterk worden.

-Ingrid Van Mater

vertaald uit:
Sunrise April 1961.

RONDETAFEL

Notities van een discussie.

Meer over het woord theosofie, zijn oorsprong en gebruik.

Voorzitter: Voor we onze bespreking over de oorsprong van het woord theosofie voortzetten, zou ik graag enkele aanvullende opmerkingen willen maken ter inleiding van de behandeling van de tweede definitie uit het woordenboek, die de "moderne school" betreft. Hiermee bedoelden de autoriteiten van de Webster vermoedelijk de verschillende organisaties die zijn ontstaan sedert 1875, toen H.P. Blavatsky een vereniging stichtte en de term theosofisch gebruikte.

Als wij een onderzoek instellen naar de achtergrond en de ontwikkeling van de verschillende godsdienstige filosofieën uit het verleden, is het belangwekkend te zien dat de reacties van hun volgelingen een zelfde patroon vertonen. Er verschijnt een Boodschapper - Christus of Buddha, Confucius, Zoroaster of Krishna - die door enkelen wordt verwelkomd, terwijl zijn boodschap of onopgemerkt blijft of als vals en gevaarlijk voor de bestaande toestand wordt verklaard. Hij verdwijnt en zijn 'discipelen' uit die tijd of van volgende generaties, die tenslotte de waarde van zijn leringen tot op zekere hoogte zijn gaan inzien, beginnen een 'organisatie' op te bouwen - de 'heilige woorden' worden neergeschreven, centra van eredienst worden opgericht, sacramenten worden gebruikt als middel om zalig te worden en de eens levende boodschap wordt een geloof. Latere gelovigen, in hoofdzaak geleid door uiterlijke vormen, zijn het al gauw met elkaar oneens en het duurt niet lang of de oorspronkelijke kern van de 'nieuwe openbaring'

valt in verschillende delen uiteen.

Typisch menselijk ontstaan aan de ene kant de ultra-conservatieven, die zich star aan de 'letter' van de leer vastklampen en volhouden dat hun interpretatie de enige en uiteindelijke autoriteit is terwijl we aan de andere kant en daaraan volkomen tegengesteld, de ultra-liberalen vinden die, in hun ijver alle beperkingen uit de weg te ruimen, alle zin voor verhoudingen uit het oog verliezen, in verwarring geraken wat betreft hun geestelijk bezit en tenslotte zwart voor wit aanzien en vals voor echt. Tussen deze twee uitersten bevinden zich diegenen, die standvastig de 'middenweg' trachten te volgen in hun poging de boodschap te verstaan en achter vormen en tradities het goddelijke motief opnieuw te ontdekken.

- Dat is niet zo vreemd, want hetzelfde gebeurt bij alle menselijke ervaringen: in het zakenleven, in de opvoeding, in het maatschappelijk leven en in nationale en internationale aangelegenheden. En dat was ook het geval met de theosofie, niet alleen in zijn vroegere vormen, maar ook nu met betrekking tot de moderne uitingen, die tamelijk duidelijk uiteen zijn gaan lopen. Wij doelen hier op 'innerlijke kwaliteiten', die zich van door mensen gemaakte begrenzingen niets aantrekken, want we kunnen de drie typen van volgelingen in velerlei graad in elke organisatie vinden. Het is te hopen dat er altijd een voldoende aantal zal zijn, al dan niet verbonden aan een bepaalde organisatie, dat er naar streeft de kennis van de originele theosophia of gods-wijsheid levend te houden, niet door zich uit de harde verantwoordelijkheden van het leven terug te trekken, maar door de grondbeginselen op intelligente en praktische wijze aan de groeiende behoeften van de mens aan te passen.

Jane: Maar hoe kan men weten wat echt is en wat niet? Ik heb in de laatste tijd nog al wat gelezen

in allerlei boeken en ik vindt het nogal verwarrend. Veel ideeën komen mij voor als oude vrienden, ook al zijn ze nieuw voor mij, maar ik heb ook andere dingen ontdekt, die me helemaal niet aanstonden.

Voorzitter: Het is helaas waar, dat er in deze tijd verschillende interpretaties van de theosofie worden gegeven en het is niet eenvoudig uit te maken wat echt en wat vals is. Als men ernstig van plan is de zuivere leer op te delven, die de stichtster van de moderne school inspireerde, moet men zich rechtstreeks tot de bron wenden en moet men zich vertrouwd maken met de fundamentele beginselen zoals die door Blavatsky zijn uiteengezet. Dan krijgt men een basis aan de hand waarvan men latere lezingen kan toetsen.

Elmer: U spreekt over de "zuivere leer" - betekent dat dat de theosofie speciale leerstellingen heeft die men moet geloven? Of kan je er iets uit kiezen dat je aanstaat en de rest laten varen.

Voorzitter: Ik ben blij dat je dit nu naar voren brengt, omdat Blavatsky het in al haar geschriften duidelijk maakt dat er absoluut geen geloofsstellingen of -regels, geen stelsel van dogma's die men moet aanvaarden moeten bestaan, daar ieder mens geheel vrij moet zijn dat te verkiezen waartoe hij zich voelt aangetrokken. Als wij in dezelfde Goddelijke Intelligentie zijn geworteld die de kosmos voortbracht, is het niet alleen ons voorrecht, maar mag van ons worden verwacht, dat we zullen groeien en ontwikkelen in overeenstemming met ons eigen karakter, niet dat van een ander. Onder geen enkele voorwaarde moeten we ons gebonden voelen door de intellectuele, morele of zelfs spirituele druk van iets anders dan ons eigen innerlijk 'gevoel'. Wat we op een bepaald

terrein ook lezen of horen, het moet altijd door ons eigen hoogste onderscheidingsvermogen worden getoetst. Als het weerklank in ons vindt, is het voor ons waar, althans voorlopig, tot we een groter facet van de waarheid zien. Als het dat niet doet, moeten we het gewoon laten varen. Misschien verwerpen we dan iets wat later van essentieel belang blijkt te zijn; maar als het voor dat ogenblik niet waar schijnt, zijn wij er nog niet rijp voor of misschien zal die speciale waarheid in de toekomst van meer blijvende waarde voor ons zijn.

Dan: Maar er zijn toch zeker wel bepaalde leringen die tot de theosofie behoren, is het niet? Of is het in hoofdzaak een phylantropisch streven, zoals het werken voor betere omstandigheden of iets dergelijks?

Voorzitter: Nee, de ware theosofie is niet slechts een vage soort doe-goed psychologie, los van de mens en zijn dringend verlangen te weten wie hij is en wat zijn uiteindelijke rol op aarde is. Maar daar 'liefde voor de mensheid' inderdaad aan de openbaring ervan ten grondslag lag, kunnen we zeggen dat het streven stellig 'phylantropisch' is - in de ware betekenis van het woord.

Is het dan een godsdienst of misschien een nieuwe soort filosofie? Het is in feite noch het een noch het andere en als we.....

Marie: Neem mij niet kwalijk maar ik heb ergens gelezen dat theosofie de moeder van alle godsdiensten en filosofieën werd genoemd, daar deze allen een gemeenschappelijke oorsprong zouden hebben.

Fred: Dat sluit aan op wat we de vorige keer hebben besproken (zie Rondetafel, Sunrise-artikelenreeks No.29) toen werd gezegd dat er een 'gouden draad' van oude wijsheid bestaat die alle godsdien-

sten verbindt. Maar als dat zo is komt de vraag in mij op waar deze oude wijsheid vandaan kwam.

Jane: Ik geloof dat ik het niet goed meer kan volgen. Kunnen we niet terugkeren tot Webster en in verband met de daarin gegeven definitie deze verschillende gedachten bespreken? Ik weet dat het woord uit het Grieks stamt en "goddelijke wijsheid of kennis" betekent, maar ik herinner mij geloof ik niet wat hij er verder over zei.

Voorzitter: Dat kan ook niet. Ik was ook eigenlijk al eerder van plan ze voor te lezen, maar we zijn zo vlug van het een op het ander gekomen dat het me is ontgaan. Hier volgen ze dan, volgens mijn uitgave van 1956 van Webster's New Collegiate Dictionary:

1. "Veronderstelde kennis van God en van de wereld in zijn verhouding tot God, verkregen door rechtstreeks mystiek inzicht of door filosofische bespiegeling of door een combinatie van beide."

2. "(vaak met hoofdletter) De leringen en het geloof van een moderne school of secte die in hoofdzaak de Buddhistische Brahmaanse leringen volgt, in het bijzonder doordat ze een pantheïstische evolutie onderwijst en de leer der reïncarnatie." Je herinnert je misschien dat we de vorige keer hebben duidelijk gemaakt dat het eerste deel betrekking heeft op theosofie met een kleine t, zoals die in vroegere eeuwen op verschillende wijzen tot uitdrukking kwam. Als we het nu in eenvoudiger termen weergeven kunnen we zien dat dit op alle godsdiensten en filosofische stelsels slaat, die als centrale gedachte de Godheid aanvaarden als bron en oorsprong van alle leven en alle dingen: theosophia, of kennis omtrent de bewegingen en werkingen van de Godheid, die zich belichaamt in

een heelal (en in elk deel daarvan, de mens daarbij inbegrepen) welke kennis wordt verkregen door direct geestelijk inzicht of door studie of filosofische bespiegeling of door een vruchtbare vereniging van verstand en intuïtie.

Betty: Ik kan me niet voorstellen dat iemand van ons zo'n stadium van verlichting in de eerstvolgende eeuwen zal kunnen bereiken.

Jack: Dat is misschien de reden dat reïncarnatie zo populair was onder vele oudere volkeren, omdat ze beseften dat er meer dan één leven nodig is om dat doel te bereiken.

Voorzitter: Een uitstekende opmerking, Jack. Van niemand van ons wordt natuurlijk verwacht in één enkel leven dat doel te bereiken! Dat is even belachelijk als te verwachten dat een leerling van de lagere school onmiddellijk toelatingsexamen kan doen voor een universiteit. Niettemin is volgens Johannes in ieder mens "het Licht" aanwezig en eenmaal zullen we ons eigen visioen der "goddelijke dingen" hebben. Intussen kunnen we moed putten uit het feit dat zelfs in de betrekkelijk korte spanne tijds van de bekende geschiedenis er grote en edele zielen zijn geweest, die de rest van ons voldoende in ontwikkeling vooruit waren om de bergtoppen te trotseren. Zij zijn misschien gedurende vele levens het eenzame pad gegaan van zelf-discipline, zelf-overwinning en zelf-verlichting - om tenslotte de kruisiging te ondergaan van hun aardse natuur opdat de god in hen tot vollediger geboorte kon komen in hun ziel. Zij zijn de leiders en gidsen van de mensheid geweest, de lange reeks van Heilanden en Christussen die, na het beëindigen van hun heilige ervaringen met anderen hun "visioen" hebben gedeeld en zodoende een ingrijpende verandering hebben gebracht in de geestelijke en psychologische

bestemming van de volkeren onder wie zij leefden.

Zij kwamen niet om nieuwe waarheden te openbaren of om een nieuwe godsdienst te stichten. Zoals Blavatsky in haar Geheime Leer zegt (welk werk door velen als de belangrijkste bron van de moderne theosofie wordt beschouwd), waren al deze zogenaamde godsdienst-stichters:

"overbrengers, geen oorspronkelijke denkers. Zij waren de brengers van nieuwe vormen en interpretaties, terwijl de waarheden waarop deze laatste zijn gebaseerd zo oud zijn als de mensheid."

-I, xxxvii

Dan: Dat begrijp ik. En als ik er een gezonde logica op na houd moeten zij in wezen hetzelfde leren, want als zij om zo te zeggen werkelijk hun 'ogenblik van waarheid' hebben meegemaakt, moeten zij met dezelfde goddelijke bron in aanraking zijn geweest.

Voorzitter: Goed gezegd Dan. Dat is de reden dat we, wanneer we de wereld-godsdiensten en de mystieke en filosofische stelsels van verschillende rassen onderzoeken, zullen ontdekken dat ze, wanneer we ons tot het essentiële beperken, allen hetzelfde vertellen. Soms vergeten we dat onze kennis omtrent het verleden van ons ras gering is en is gebaseerd op niet meer dan vijf of zesduizend jaar, terwijl de tradities van vele oude volkeren honderdduizenden jaren teruggaan en allen zonder uitzondering wijzen in de richting van een archaische "wijsheids-religie" als eeuwige bron van Waarheid, waaraan alle menselijke kennis is ontleend. Ze is zo oud dat de oorsprong in het duister ligt, maar toch wordt haar bestaan bevestigd door de periodieke incarnatie van Mannen wier verheven geestelijke status hen tot de geïnspireerde leiders maakte van vooruitstrevende beschavingen.

Jane: Maar deze Wijsheid-religie werd toch zeker in die oude tijd geen theosofie genoemd.

Voorzitter: Neen, zeker niet. Namen zijn volkomen bijkomstig, want de waarheid kan elke naam aannemen; dat hangt van verschillende oorzaken af. Volkeren uit verschillende tijdperken vragen om andere leiding. De ene keer valt de klemtoon op het devotionele of religieuze aspect, zoals in het vroege Christendom, dat nadrukkelijk opriep te streven naar het 'Christus-bewustzijn' of de "mystieke vereniging" met de Vader binnen in ons; en een andere keer is het de filosofische grondslag van de veelzijdige menselijke natuur die het onderwerp van studie vormt, zoals in de dagen van Plato of in het oude India en Egypte en bij andere volkeren uit die dagen. Ook zijn er tijdperken waarin de wetenschap de boventoon voert door een uitgebreid onderzoek van de natuurwetten. Maar steeds is de waarheid het erfdeel van hen die zich daarvoor geschikt maken, of deze openlijk en universeel wordt aangehangen of voor een tijd 'ondergronds' verdwijnt.

Nog één punt, als U het goed vindt, voor we tot het tweede deel van onze definitie overgaan. Een ogenblik geleden vroeg iemand van ons zich af of de theosofie een bepaald systeem van leringen omvat. Als wij ons tot de Geheime Leer wenden zullen we ogenblikkelijk zien, dat zij inderdaad een systematische uiteenzetting van filosofische beginselen geeft - zelf ontleend aan de "wijsheids-leringen" der oudheid - welke beginselen een beschrijving geven van de "geboorte van werelden en van de mens" door vele ronden van ervaring. Maar, zoals de schrijfster herhaaldelijk verklaart, zij zelf was niet anders dan een overbrengster; zij bracht niets nieuws, haar taak was het zoeklicht van de belangstelling op deze schat van "Wijsheid" te richten, verborgen onder het ingewikkelde web van mystieke

en religieuze overlevering van beschavingen uit het verleden.

Elmer: Is dat de reden dat zij de 'theosophical society' oprichtte of had ze een ander doel voor ogen?

Marie: Ik heb begrepen dat ze een broederschap tot stand trachtte te brengen onder de verschillende rassen, maar ik denk dat de tijd tegen haar was.

Voorzitter: In geestelijke zaken kunnen we slagen of falen niet afmeten naar normale standaards. Ondanks de voortdurende dreiging van een wereldomvattende oorlog heeft de gedachte van broederschap bezit genomen van het bewustzijn van alle volkeren, wat op zichzelf een geweldige vooruitgang is. Hoewel de onderliggende bedoeling van de moeder-vereniging was het uitdragen van deze oude kennis omtrent de structuur en de werkingen van de natuur, de stoffelijke en de goddelijke, was het haar hoofddoel die mannen en vrouwen in een kern te verenigen, die zich de verwezenlijking van het ideaal dat je noemde tot doel hadden gesteld. En daar ware broederschap universeel moet zijn - los van de oppervlakkige verschillen van kleur, ras of geloof - kon dit natuurlijk nooit worden bereikt zonder dat in elk continent bruggen van begrip werden geslagen tussen de verschillende volkeren. Daarom werd een onpartijdige studie van alle godsdiensten, filosofieën en wetenschappen, oude zowel als moderne aanbevolen, gepaard aan een onderzoek van de innerlijke constitutie van de mens en zijn verhouding tot de gebieden van bewustzijn, hogere zowel als lagere, waaraan hij deel heeft.

Dit is een zeer uitgebreid programma en daar de menselijke natuur is zoals hij is, is dat oorspron-

kelijke doel niet bereikt. Niettemin is opnieuw een toorts opgehouden. Het moge eeuwen duren voor een verlichte broederschap der volkeren tot werkelijkheid wordt, maar uit het groeiend bewustzijn dat niet alleen alle mensen 'broeders in de geest' zijn maar dat elke godsdienstige waarheid (niet dogma) haar voedsel vindt in de éne onvergankelijke bron, is een bewijs van vooruitgang.

Welnu, laten we de tweede definitie van Webster eens zorgvuldig onder de loupe nemen. Om te beginnen is die enigszins misleidend, daar de moderne theosofie, zoals die door Blavatsky is uiteengezet, niet de bedoeling had uitsluitend de "Buddhistische en Brahmaanse theorieën" te volgen. Zelfs een vluchtig onderzoek van haar geschriften toont aan dat zij de heilige tradities en geschriften van alle landen gebruikte om aan te tonen dat zij hun oorsprong hadden in de Ene Eeuwige Wijsheid. De sagen en mythen van de Skandinavische Eddas, de "Joodse theosofie" van de Qabbālāh, de leringen en het onderricht van Pythagoras en Plato, van Ammonias Saccas en de Neo platonici, zowel als de geschriften van Lao-tse en Confucius in China, worden alle naast het Christendom, Buddhisme en de filosofie der Upanishads en van de Bhagavad Gītā besproken.

Betty: Hoe verklaart U het gebruik van zo vele Oosterse termen in haar boeken? Het komt mij voor dat deze gedachten in een eenvoudiger taal hadden kunnen worden gekleed. Maar, nu ik dit zeg, vraag ik me toch af welk Engels woord had kunnen worden gebruikt in de plaats van karma!

Voorzitter: Dat is het juist. Sommige latere schrijvers zijn misschien een beetje te ver gegaan met het gebruik van een onbekende terminologie, wat misschien aanbeveling verdient als men een technisch exposé geeft; maar voor inleidende lectuur is het waarschijnlijk niet nodig. Er zijn

gevallen waarin het gebruik van technische taal essentieel is; in de vele takken van wetenschap bijvoorbeeld worden honderden technische termen gebruikt, vele van Griekse oorsprong, die de specialisten onmiddellijk iets zeggen, maar die voor de leek weinig betekenen.

Je noemde daar karma. Het geval wil dat toen Blavatsky haar boeken schreef (en ook nu is dat nog zo) er geen woord in de Engelse taal bestond, of in één van de andere moderne Europese talen, dat in staat was weer te geven wat deze ene Sanskriet term inhoudt. Toen daarom het woord karma met zijn filosofische betekenis in het Westen werd geïntroduceerd, werd het zo onmisbaar, dat het spoedig in onze taal werd overgenomen, zoals ook met duizenden andere vreemde woorden het geval is.

Zoals je weet betekent karma letterlijk 'handeling' wat wil zeggen dat in elke gedachte en daad de bijbehorende reactie besloten ligt. Als we deze wet van oorzaak en gevolg even streng toepassen op het ethische en geestelijke gebied, als op het stoffelijke, gaan we inzien welk een ingewikkeld web van actie en reactie wij in ons lange verleden moeten hebben geweven; een web van gevolgen, dat de basis vormt van ons tegenwoordig 'lot' in dit leven, welk karma, wanneer het op intelligente wijze wordt benaderd, ons zal helpen een betere toekomst op te bouwen.

We zouden natuurlijk kunnen zeggen dat karma precies betekent wat Paulus bedoelde toen hij aan de Galaten schreef dat God zich niet laat bespotten en dat een mens zal maaien wat hij gezaaid heeft. Maar zie nu eens hoeveel woorden we hebben gebruikt terwijl het ene woord karma, mits goed begrepen, dat alles en nog meer aanduidt.

Jack: Ik zie wel in van hoeveel hulp sommige

van deze termen kunnen zijn. Maar wat bedoeld Webster wanneer hij zegt dat de moderne theosofie een soort "pantheïstische evolutie" leert?

Paul: Als men van iemand zegt, dat hij een Pantheïst is, betekent dat dat hij niet in één Opperwezen gelooft maar dat hij vele goden aanbidt.

Voorzitter: Dat is één interpretatie en nog maar van secondaire betekenis en zij geeft niet precies weer wat het woord werkelijk betekent. Helaas zijn wij in het Westen gewoon neer te zien op elke opvatting die niet onmiddellijk klopt met onze eigen vertrouwde denkbeelden. Het woord zelf komt ook van het Grieks - pan + theos, of "al goddelijk" - en betekende oorspronkelijk dat alles uit het Goddelijke is voortgekomen. We hebben echter zoveel eeuwen lang God buiten en los van onszelf geplaatst dat een geloof dat het Goddelijke noemt als de bron van alle wezens en dingen naar men zegt naar "pantheïsme smaakt." Zodoende wordt het ongunstig beoordeeld omdat men er ten onrechte uit begrijpt dat alles God is - en wat een heiligschennis om te beweren dat een steen of een paard, of zelfs een menselijk wezen God is!

Maar wanneer we onder de uitdrukking "pantheïstische evolutie" een evolutie verstaan, die gebaseerd is op de premisse dat elk punt in de ruimte, waaronder begrepen elke bewoner van atoom tot ster in ons zonnestelsel en in de myriaden zonnestelsels die de melkweg vormen en nog verder, een uiting is van het Goddelijke, omdat het een aspect daarvan huisvest, dan heeft inderdaad de theosofie, zoals ik die begrijp, door de eeuwen heen dit soort "pantheïsme" aangehangen. En daaronder valt natuurlijk ook de nauw daarmee verbonden gedachte dat al zulke levende wezens, welke evolutionaire trap zij ook vertegenwoordigen zich voortdurend

vernieuwen - en het ene na het andere voertuig gebruiken, opdat de 'godsvonk' van binnen, die de opeenvolgende lichamen bezielt, moge groeien en evolueren en zich door zijn ervaringen moge verrijken. Voor de mensheid wordt deze methode van cyclische terugkeer reïncarnatie genoemd, wat natuurlijk betekent, dat de menselijke ziel een menselijk lichaam binnentreedt en bezielt.

Jane: Ik ben blij dat U dat zegt want dit onderwerp reïncarnatie is de belangrijkste gedachte die mij in de boeken die ik heb gelezen aantrok. Dat komt misschien omdat ik er al sinds mijn jeugd aan heb geloofd, toen een zeer intieme vriend van mijn vader, tussen twee haakjes een predikant, mij daarover vertelde. Ik was een jaar of zeven of acht en op een Zondag ging hij na het eten met mij wandelen langs de rivier. Het was herfst en de bomen stonden in een glans van goud. Hij zei me dat ik goed moest onthouden hoe mooi ze waren net voor het moment dat zij schenen te gaan sterven; maar dat ze niet werkelijk stierven want ze verloren alleen voor een poosje hun bladeren zodat ze konden rusten en in de lente nieuwe konden voortbrengen. Misschien zou dat niet zo'n diepe indruk op mij hebben gemaakt als hij enkele weken daarna niet plotseling was overleden. Ik had er een poos heel veel verdriet door maar toen herinnerde ik mij plotseling zijn woorden en die waren een wonderlijke troost voor me en vanaf dat ogenblik is in mij de zekerheid gegroeid dat de dood geen einde kan maken aan liefde en sympathie en zo vele andere ontastbare dingen, die zo'n waarachtig deel van het menselijk leven uitmaken.

Tom: Heeft het grootste deel van de wereldbevolking niet altijd in één of andere vorm van wedergeboorte geloofd? Ik geloof dat er heel wat

zijn die zielsverhuizing leerden, maar ik denk dat dat eigenlijk een verwording is van de oorspronkelijke leer, want hoe zou een menselijke ziel in een dier kunnen incarneren? Ik heb het gevoel dat als bijvoorbeeld de Upanishads en Plato hier en daar ook zeggen dat een mens herboren kan worden als een luipaard of een tijger of een paard, zij in werkelijkheid bedoelen dat als de ziel het stempel krijgt van bepaalde dierlijke eigenschappen deze de neiging hebben, tenzij er iets aan wordt gedaan, hem in volgende levens op een laag niveau te houden.

Voorzitter: Ik ben geneigd het zo ook te zien al geloof ik wel dat er nog meer aan vast zit waarop we door gebrek aan tijd nu niet kunnen ingaan. Eén ding is zeker: het gelijke trekt het gelijke aan en daar de menselijke ziel innerlijk zo veel verder ontwikkeld is dan het dier, wat kwaliteit en ervaring betreft, zou hij in een dierlijk lichaam niet kunnen incarneren. Ik zelf zou zo'n belachelijke opvatting nooit kunnen huldigen maar zou veeleer de oude gedachte aanhangen, die eens universeel werd begrepen, dat wij als menselijke wezens periodiek naar de aarde terugkeren na een periode van herstel en geestelijke verfrissing om dan ons streven naar zelf-bewuste vereniging met onze goddelijke bron weer te vervolgen.

Jack: Het is verrassend dat zo veel mensen in deze tijd tot deze gedachte komen - zakenmensen waarvan je nooit zou denken dat ze zulke denkbeelden zouden huldigen.

Voorzitter: Ik heb al lang het gevoel dat als deze éne leer van de wedergeboorte van de ziel weer in de Christelijke leer zou worden opgenomen, waarvan zij eens deel uitmaakte, dit een grote invloed zou hebben op de Westerse psychologie en

zodoende op de verhoudingen in de wereld. Als het beginsel van reïncarnatie op positieve wijze werd verbonden met de tweeling leer van karma, die leert dat wij eens de vruchten zullen oogsten van wat wij op het terrein van het karakter hebben gezaaid, de mens zou gaan beseffen dat wij geen "ellendige zondaars" zijn maar in letterlijke zin "goden" in essentie en wij de toekomst zelf in handen hebben en dat daarom de toekomst vol belofte is daar er niets bestaat dat wij niet zouden kunnen bereiken.

Misschien krijgt dit stelsel van archaische waarheden in deze twintigste eeuw nogmaals de kans de letterknechten en de fantasten uit de weg te ruimen. Misschien zal het de esoterische filosofie van het verleden worden genoemd, maar het zal meer zijn dan dat. Het zal zijn de inspiratie van het goddelijke van de mens toen hij voor het eerst mens werd, welke inspiratie nog steeds slaapt in de boezem van elk menselijk wezen. Dat is het waar de Meester Jezus over sprak toen hij zei "Ik ben het niet maar de Vader in mij die deze dingen doet"; en wat de Psalmist bedoelde toen hij zong "Ja, al wandel ik door de vallei van de schaduwen des doods.... Gij zijt bij mij".

Dit is misschien een goede gedachte om vanavond mee te eindigen.

vertaald uit:
Sunrise April 1961.

DE VLAM VAN BROEDERSCHAP.

Volgens de Constitutie van de Verenigde Staten is één van de onvervreembare rechten van de mens het streven naar geluk; maar waar ligt ons geluk? Velen zeggen misschien dat het identiek is aan persoonlijke genietingen. Men schildert zich het ideaal dan vaak af als het hebben van bezittingen, een positie, macht en daar naast een goede gezondheid om ervan te kunnen genieten. Dat dit alles een zekere mate van bevrediging meebrengt kan niet worden ontkend; maar is het niet evenzeer waar dat het gewoonlijk niet aan de verwachtingen beantwoordt? Dit blijkt uit de onrust en ontevredenheid die heersen onder hen die, althans in materiële zin, tot de fortunlijkste van de wereld worden gerekend. Bijna algemeen is de ervaring dat de grootste bekoring eerder ligt in de vreugde van het verwerven dan in het genot wat er op volgt. Het schijnt dat de wil iets te bereiken, evenals elke andere kracht, toeneemt door het gebruik en eerder een honger naar meer dan een blijvende bevrediging ten gevolge heeft.

We zijn allen op bepaalde momenten gelukkig geweest; maar constateerden we niet dat op elke ervaring, van welke aard ook, gewoonlijk een schaduw werd geworpen, vaak in de vorm van spijt - omdat de vreugde zo snel voorbij ging of zo weinig voorkwam, of dat de offers aan tijd, inspanning of geld haar zo goed als onmogelijk maakte? Toch is het verlangen naar blijvende tevredenheid zo universeel, zo constant, dat het juist schijnt om aan te nemen dat het kan worden verwezenlijkt. Het zou inderdaad betrekkelijk gemakkelijk zijn zich een bestaan voor te stellen, dat materieel en mentaal ideaal is. Maar onze gezondheid kan minder worden, rijkdommen kunnen verdwijnen en ziekte of een andere

ramp kan een gezin in rouw dompelen; duizenden ongewenste dingen kunnen gebeuren en waar blijft dan de tevredenheid! En zelfs als niets daarvan gebeurt kan de mogelijkheid alleen al vrees en bezorgdheid over ons brengen en een gevoel van onzekerheid. Hieruit blijkt dus dat zelfs de meest ideale omstandigheden die men zich kan indenken, geen blijvende tevredenheid brengen.

Waarheen moeten we ons wenden voor die menselijke ervaringen die het begeerde geluk brengen, die geen bange voorvoelens oproepen en geen spijt achterlaten? Misschien is het goed na te gaan wat ontevredenheid, het tegenovergestelde van geluk, veroorzaakt. Ontevredenheid hangt uitsluitend af van deze éne gedachte: wat gebeurt er met mij? Het is een begeleidend verschijnsel van zelfzucht. Wanneer we dit inzien wordt het hele probleem helderder: als wij onze gedachten niet op onszelf concentreren kan men zich niet ongelukkig voelen. Maar het probleem wordt niet volledig opgelost wanneer we één of ander middel vinden waardoor we onszelf tijdelijk vergeten. Er zijn heel wat mogelijkheden waardoor we voor zekere tijd alshetware van onszelf weggaan maar als we noodzakelijkerwijs terugkeren worden wij aan de deur opgewacht door een andere kant van onze natuur die ons steeds de vraag stelt wat wij van die ervaring denken. En als het antwoord dat wij geven ook maar de geringste ontevredenheid inhoudt, als maar even sprake is van een tegen elkaar afwegen van winst of verlies voor onszelf, wordt in diezelfde mate onze blijvende tevredenheid in gevaar gebracht. Alle ervaringen dus, hoe volledig we daar voor een poosje ook door in beslag worden genomen, die ruimte open laten voor bezorgdheid om onszelf, kunnen geen blijvend of waar geluk brengen. Er is maar één uitweg en die is: weg van onszelf, en weg van onszelf kan niet anders betekenen dan: naar anderen.

Waarom wordt het aan zichzelf denken zo vaak overschaduwd door ontevredenheid; en waarom zijn vriendelijke gevoelens en werken voor anderen onveranderlijk vrij van die verstoring? Dat is inderdaad een belangrijke vraag. Als broederschap niet louter verwantschap betekent maar een feit is in de natuur, dat alle schijnbaar individuele belangen doet samensmelten, dan kunnen inspanningen die alleen op ons zelf zijn gericht nooit blijvende bevrediging schenken. Het is onvermijdelijk dat vrede van hart en geest en de gevoelens en emoties die deze vrede brengen, alleen mogelijk is wanneer met alle delen van het ene lichaam van de mensheid volledig rekening wordt gehouden. Vandaar dat altruïsme niet louter een deugd kan worden genoemd, maar als een praktische noodzakelijkheid moet worden gezien.

Sommigen worden hoofdzakelijk bewogen door het verstand, anderen door het hart; maar het verstand is per saldo de dienaar, terwijl het hart de meester is. En wanneer wij stilstaan bij de toestand waarin de mensheid heden is geraakt, zinkt de vraag van het persoonlijk geluk in het niet vergeleken met de nood van de gehele mensheid. Wanneer wij ons inzetten voor dit grotere doel zullen we zeer waarschijnlijk ontdekken dat geluk een gevolg is en nooit wordt bereikt als we er ons hoofddoel van maken.

Er zijn altijd grote denkers en leraren geweest die telkens weer hebben getuigd van het bestaan van een grotere wereld, waarin wij kunnen leven als wij dat willen. Als wij slechts meer vertrouwen wilden stellen in onze diepere gevoelens, die ons denken zozeer te boven gaan, dat wij er bij tijden nauwelijks uitdrukking aan kunnen geven, zouden die ons dan niet geleidelijk die wereld kunnen binnenvoeren, waarin wij niet alleen de mentale bevrediging zullen kunnen vinden waarnaar wij zo hunkeren, maar ook geestelijke wijsheid en zuiverheid? Het feitelijke bestaan en de mogelijkheid van deze hoedanigheden

wordt bevestigd door flitsen van onze intuïtie en inspiratie die ons soms bereiken. Elke minnaar van goede muziek kent maar al te goed die diepere gevoelens, die ons verheffen en waarvoor woorden te kort schieten en overbodig zijn. Zij veroorzaken een verbreding en uitbreiding van dat deel van onze natuur dat tot het hart behoort, totdat wij in een andere atmosfeer schijnen te leven waar wij een glimp opvangen van de hogere bedoelingen van het leven en waaruit wij (als de muziek is geëindigd) terugkeren met een krachtiger verlangen naar een grootser ideaal.

Voor anderen te leven is nooit een bijzonder populair ideaal geweest, voornamelijk omdat we zoveel voor onszelf voelen dat er maar weinig energie overblijft om met even intense belangstelling aan anderen te denken. Toch is onbroederlijkheid de ware oorzaak van het kwaad in de wereld. Denk maar eens aan onze achteloze wijze van denken en spreken waarbij zo weinig rekening wordt gehouden met de mogelijke gevolgen voor anderen. Bijna elke dag doen of zeggen we iets zonder er bij stil te staan hoe we een ander daardoor kunnen verbitteren of pijn doen. Ook komt het niet in ons op dat als iemand verbitterd is het karakter van die mens in gelijke mate ten nadele verandert, wat wil zeggen dat hij degenen met wie hij in contact komt niet zo goed zal behandelen. Zo wordt iets toegevoegd aan de negatieve kwaliteiten waaronder deze wereld gebukt gaat. Als een woord of daad niet verbittert maar alleen pijn doet, is het gevolg dat de betrokkene een beetje sterft. Misschien vinden we het niet erg belangrijk dat mensen op deze wijze worden gekwetst maar telkens wanneer we dat doen wordt hun vitaliteit in feite verzwakt en ook hun vat op het leven. We hebben in werkelijkheid een fractie van een moord begaan.

In het kort, is er onder ons iemand te vinden

die in zijn lange verleden nooit links en rechts harde woorden heeft gesproken of wreedheden heeft begaan? Het aantal laat zich niet meten of wegen. We hebben onverschillig de vitaliteit van anderen ondermijnd en vergiftigd en dit gif en het verlies gaat van generatie op generatie over - van leven op leven. Zij verspreiden zich in steeds groter wordende kringen en vermeerderen dagelijks het wereldtotaal. Hoe schrikbarend is onze onverschilligheid voor de vraag waar en wanneer de vruchten van dit wijd en zijd verspreide zaad zullen worden geoogst. Hoe eenvoudig is aan de andere kant de remedie! Christus gaf de raad kwaad met goed te vergelden; en als we dat niet doen zullen we onze schuld alleen maar groter maken en zullen we onszelf vroeg of laat tegenover mensen geplaatst zien die ons nog wreder en "onrechtvaardiger" dingen zullen aandoen.

Stel U een bijenkorf voor, waarin de bijen niet langer voor het geheel werken maar alleen voor zichzelf zijn begonnen en elk moment bij de geringste aanleiding (of desnoods zonder) klaar staan een ander te steken en zijn voorraad te stelen. Verschilt dit beeld veel van wat wij heden meemaken? In onze stoffelijke en mentale aderen stroomt bloed dat eeuwenlang telkens weer werd vergiftigd door alle steken met menselijk venijn waarvoor de mensheid zo bij uitstek de geschiktheid schijnt te bezitten. En dan klagen we dat het doel van het leven zo onbegrijpelijk is!

Veronderstel dat we een concert bijwonen met een hart vol vijandelijke gevoelens en wraak gedachten - hoe zouden we de muziek dan waarderen of zelfs maar horen? Of als we in diezelfde gemoedstoestand een of andere ingewikkelde machine moeten onderzoeken, maar telkens onderbreken om ons er van te overtuigen dat we niet het slachtoffer van zakkenrollers zijn, wat zullen wij er dan van leren? Veelal is

het in deze houding dat we het leven met zijn harmonieën en verwickelingen benaderen. Al beseffen we het niet we hebben toch door eeuwen van onenigheden en verdachtmakingen onze eigen geest beperkt en ongeschikt gemaakt. Als het raadsel van het leven onoplosbaar schijnt, aan wie anders de schuld dan onszelf? Hoe duidelijk blijkt dat men met onbroederlijkheid nooit iets wint, maar dat ogenblikkelijk het leven van hem die zich daaraan overgeeft wordt verduisterd.

Aan de andere kant wordt door elke daad van broederschap de wil versterkt en neemt het vermogen van het leven te genieten en te leren toe. Welk een eenvoudige en gezonde taal sprak Christus toen hij zei kwaad met goed te vergelden en onze naaste lief te hebben als onszelf. In alle delen der wereld begint men thans te beseffen hoe absoluut noodzakelijk het is dat wij in harmonie met elkaar leven; maar om de rijkdom van een dergelijk leven te verwerven moeten wij allen op actieve wijze voor het welzijn van anderen leven. De gedachte van broederschap moet een blijvende plaats gaan innemen en onvermijdelijk komt de dag dat ze als een zuiverende vlam door de geest van de gehele mensheid zal schieten en zal verbranden wat door de eeuwen heen aan waardelooze ballast werd vergaard, zodat nieuwe en nimmer voor mogelijk gehouden kansen een feit gaan worden.

-Martha Blake

vertaald uit:
Sunrise April 1961.

